

*Спеціалізованій вченій раді Д 79.051.04
Національного університету
«Чернігівська політехніка»,
Міністерства освіти і науки України*

ВІДГУК

ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

ЖАВОРОНКА АРТУРА ВІТАЛІЙОВИЧА

на дисертаційну роботу **Зінкевича Олександра Вячеславовича**

на тему: **«Фінансове забезпечення розвитку**

лісового господарства в Україні»,

представленої на здобуття наукового ступеня

кандидата економічних наук за спеціальністю

08.00.08 – гроші, фінанси і кредит

На підставі вивчення кандидатської дисертації та опублікованих за дослідженою темою наукових праць здобувача, а також матеріалів щодо апробації та практичного впровадження результатів виконаного Зінкевичем Олександром Вячеславовичем наукового дослідження, можна констатувати наступне щодо актуальності, ступеня обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, достовірності та наукової новизни одержаних результатів, повноти їх викладу в опублікованих працях та надати загальну оцінку проведеному дисертаційному дослідженню.

Актуальність теми дослідження

Формування належного рівня фінансового забезпечення функціонування підприємств реального сектору економіки країни є важливою умовою розбудови національного господарства. Саме наявність доступних фінансових ресурсів формує основу для розширеного розвитку виробництва, залучення інноваційних технологій та загалом сприяє підвищенню рівня

конкурентоспроможності вітчизняної продукції, послуг та товарів на міжнародних ринках. Важливу роль фінансове забезпечення відіграє і у розвитку лісогосподарських підприємств. Проте, в Україні у галузі лісового господарства на сьогодні спостерігаються системні проблеми, що стримують його розвиток. Однією з таких перешкод є дефіцит фінансування, що не дозволяє лісогосподарським підприємствам розширювати власну діяльність, запроваджувати нові технології лісозаготівлі та підвищувати обсяги вроблених лісових ресурсів. Наявна модель бюджетного фінансування таких суб'єктів господарювання, яка на сьогодні існує в Україні, не відповідає умовам ринкової економіки та стримує активний розвиток таких підприємств, не сприяє підвищенню рівня їх фінансової стійкості та загалом зростанню конкурентоспроможності галузі лісового господарства в Україні. Враховуючи окреслене, можна стверджувати, що детального вивчення потребують питання теоретико-методичного обґрунтування та розроблення науково-практичних пропозицій щодо вдосконалення фінансового забезпечення розвитку лісового господарства України. У зв'язку з цим дисертаційна робота **Олександра Вячеславовича Зінкевича**, яка присвячена цим питанням, є актуальною.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, представлених у дисертації

Ознайомлення з матеріалами дисертації, авторефератом та публікаціями здобувача дає підстави зробити такі висновки.

Наукові положення, рекомендації та елементи наукової новизни, які виносяться автором на захист, можна вважати достатньо обґрунтованими та достовірними. Вони базуються на положеннях наукових праць вітчизняних та зарубіжних учених-економістів з проблем розвитку галузі лісового господарства, фінансового забезпечення функціонування лісогосподарських підприємств.

Обґрунтованість одержаних результатів дослідження забезпечено використанням загальнонаукових (аналіз, синтез, індукція та дедукція, статистичний аналіз, метод порівняння) та спеціальних методів (системний, індексний аналіз, логічного узагальнення, економіко-статистичні методи)

дослідження.

Аргументованість наукових положень дисертаційної роботи базується на використанні у процесі дослідження статистичної та фактологічної інформації, що ґрунтується на даних української і міжнародної статистики, нормативно-правових актах України.

У роботі визначено й логічно поставлено низку основних завдань, вирішення яких дозволило досягти мети дисертаційної роботи – поглиблення теоретико-методичних засад та розроблення науково-практичних пропозицій щодо вдосконалення фінансового забезпечення розвитку лісового господарства України ті.

Вирішення комплексу поставлених завдань, правильний вибір методів дослідження, достатня теоретична база забезпечили наукову обґрунтованість положень, висновків та рекомендацій проведеного дослідження.

Основні наукові положення, висновки і рекомендації, що сформульовані у дисертації, їх новизна, рівень обґрунтованості

Підсумовуючи основні висновки і результати дисертаційної роботи, а також особистий внесок здобувача у дослідження обраної ним проблеми, слід зазначити, що до наукової новизни дисертації необхідно віднести такі положення, отримані автором особисто.

1. Обґрунтовано теоретичні положення розбудови механізму фінансового забезпечення розвитку лісового господарства в частині обґрунтування його мети, функцій, суб'єктів, методів та відповідних їм інструментів, принципів, які були розширені такими: прозорості, інформатизації, самостійності, мотивації, екологізації (підрозділ 3.1).

2. У дисертації систематизовано неформальні чинників розвитку лісового господарства, які були розширені такими групами: за рівнем локалізації (на державному рівні; на рівні лісогосподарських підприємств) та масштабом прояву (галузь лісового господарства, система її фінансового забезпечення). Це дозволило автору виокремити деструктивні процеси, які відбуваються в галузі лісового господарства, та запропонувати диверсифіковані заходи зниження їхнього негативного впливу на розвиток

системи фінансування господарюючих суб'єктів у цій сфері (підрозділи 1.2, 2.3 та 3.2).

3. Запропоновано методичний підхід до оцінки стану лісового господарства, який на відміну від наявної практики передбачає визначення індексу динаміки розвитку галузі лісового господарства, який автором запропоновано розраховувати на основі визначення субіндексів окремих компонентів цієї галузі, зокрема: лісівництво та інша діяльність у лісовому господарстві; лісозаготівля; надання допоміжних послуг у лісовому господарстві; збирання дикорослих недеревних продуктів (підрозділ 1.3).

4. Розроблено науково-методичний підхід до визначення пріоритетних завдань організації фінансового забезпечення лісогосподарських підприємств, який ґрунтується на використанні методології регресійно-кореляційного аналізу, що дозволило на основі результатів побудови однофакторних кубічних моделей кореляції між базовими фінансовими показниками діяльності цих суб'єктів господарювання виявити основні диспропорції в системі фінансового забезпечення їхньої діяльності (підрозділ 3.3)

5. Поглиблено понятійно-категоріальний апарат фінансової науки в частині уточнення змісту таких дефініцій: «фінансове забезпечення»; «лісове господарство»; «фінансове забезпечення розвитку лісового господарства», сутність якого представлено через використання динамічного та процесного підходів до конкретизації механізму виникнення та функціонування фінансових відносин у процесі розвитку лісогосподарських підприємств (підрозділи 1.1 та 1.2)

6. Розширено наукові підходи до трактування сутності дефініції «система фінансового забезпечення розвитку лісового господарства», яку запропоновано розглядати як цілісний об'єкт дослідження, сукупність фінансових відносин між різними економічними суб'єктами, які виникають у процесі акумуляції, розпорядження та використання фінансових ресурсів для забезпечення розвитку галузі матеріального виробництва, що вивчає, веде облік і відтворення, охорону й захист лісів, а також здійснює регулювання їх використання з метою задоволення потреб економічних суб'єктів у лісових

та пов'язаних із ними інших ресурсів (підрозділ 1.2).

7. Систематизовано та поглиблено концептуальні положення виокремлення та аргументації базових детермінант удосконалення системи фінансового забезпечення розвитку лісового господарства, які систематизовано залежно від центру відповідальності їх впровадження, що дозволило виділити такі групи окреслених заходів: макросистемні та мікросистемні (підрозділ 3.2).

Теоретико-методологічна та практична значущість результатів

Практичне значення отриманих результатів полягає в обґрунтуванні науково-теоретичних положень, методичних засад і висновків щодо удосконалення фінансового забезпечення розвитку лісового господарства в Україні.

Основні положення, викладені в дисертації, доведено до рівня методичних розробок і практичних рекомендацій, які підлягають широкому застосуванню як у проведенні подальших досліджень, так і у практичній діяльності.

Достовірність отриманих результатів засвідчують відповідні розробки Зінкевича Олександра Вячеславовича, які мають практичне значення і знайшли своє застосування в діяльності окремих установ, що підтверджується відповідними довідками про впровадження, зокрема:

в роботі Департаменту розвитку економіки та сільського господарства Чернігівської обласної державної адміністрації при розробці Стратегії розвитку Чернігівщини до 2027 року (довідка від 29.01.2020 р. № 01-01-18/657);

в діяльності АТ «Райффайзен Банк Аваль» (довідка від 26.12.2019 р. № Д1-В89/62/171/7) при розгляді можливостей надання позик таким підприємствам;

у роботі Поліського фонду міжнародних та регіональних досліджень у процесі підготовки проектів у сфері раціонального природокористування, розробки й реалізації заходів щодо підвищення екологічної культури та екологічного виховання населення (довідка від 16.01.2020 р. № 15).

Окремі висновки та результати дисертації використані в навчальному процесі Національного університету «Чернігівська політехніка» при викладанні дисциплін «Фінанси підприємств», «Фінансовий менеджмент», «Корпоративні фінанси» (довідка від 28.09.2019 р. № 305/08-768).

Повнота відображення наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих автором дисертації працях

Основні результати дисертаційної роботи опубліковано в 11 наукових працях, зокрема: 6 статей у наукових фахових виданнях України; 5 тез у матеріалах науково-практичних конференцій. Загальний обсяг публікацій – 9,7 друк. арк.; особисто авторці належить – 6,5 друк. арк. Зміст опублікованих праць відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України.

Автореферат за змістом відповідає дисертаційній роботі та повною мірою розкриває її положення, ступінь новизни розробок, теоретичне та практичне значення отриманих результатів. Матеріали автореферату та дисертації викладено чітко, послідовно, літературною мовою. Ілюстративний матеріал допомагає зрозуміти й оцінити основні ідеї роботи.

Зазначене дозволяє зробити висновок, що якість, кількість і обсяг наукових праць, опублікованих Олександром Вячеславовичем Зінкевичем, відповідає рівню кандидатської дисертації, їх зміст та тематична спрямованість відповідають спеціальності 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит.

Відповідність дисертації встановленим вимогам

Дисертацію оформлено відповідно до вимог, встановлених МОН України. Роботу виконано у науковому стилі, її зміст викладено з дотриманням чіткої логічної послідовності. Основні результати концентровано і представлено у графічному матеріалі, таблицях, висновках.

Дисертаційна робота на тему «Фінансове забезпечення розвитку лісового господарства в Україні» складається з вступу, трьох розділів,

висновків, списку використаних джерел та додатків.

Дискусійні положення та зауваження

Оцінюючи в цілому достатній рівень розробки теоретичних і методичних положень, практичних рекомендацій, обґрунтованість наукових висновків і пропозицій, необхідно вказати на такі зауваження.

1. У першому розділі дисертації автор обґрунтовує сутність категорії «система фінансового забезпечення розвитку лісового господарства». Проте, варто було б більш ґрунтовно проаналізувати властивості такої системи, її взаємодію з іншими підсистемами та поглибити сутність окремих компонентів такої системи саме з позиції дослідження такої системи як сукупності фінансових відносин у першу чергу, а не сукупності лісогосподарських підприємств.

2. У підрозділі 1.3 варто було б обґрунтувати методику оцінки фінансового стану діяльності лісогосподарських підприємств, визначити перелік відповідних показників, які варто визначати для оцінювання такого стану.

2. У третьому розділі дисертації необхідно було б сформулювати систему критеріїв, за якими можна аналізувати ефективність впровадження заходів та робити висновки щодо підвищення рівня фінансового забезпечення розвитку лісового господарства в Україні.

4. Також у дисертації доцільно більш детально розглянути сукупність ризиків різної природи, включаючи економічні, фінансові ризики, які впливають на розвиток галузі лісового господарства, функціонування лісогосподарських підприємств, враховуючи особливості такої галузі.

5. У дисертації варто було б більш детальніше розглянути діючу інституційну модель фінансового забезпечення розвитку лісогосподарських підприємств, проаналізувати функції органів державної влади в контексті їх можливостей сприяти збільшенню обсягів фінансування цих суб'єктів господарювання, виявити проблеми, що існують в даній сфері з позиції фінансування розвитку галузі лісового господарства.

Проте, висловлені зауваження та зазначені недоліки не мають принципового характеру, мають більш рекомендаційний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку представленої роботи.

**Загальна оцінка дисертаційної роботи
та її відповідність встановленим вимогам**

Дисертаційна робота Зінкевича Олександра Вячеславовича є самостійною, завершеною науковою працею, в якій отримані нові наукові результати, що в сукупності вирішують важливе наукове завдання щодо організації системи фінансового забезпечення розвитку лісового господарства в Україні для активізації діяльності лісогосподарських підприємств.

Робота за змістом та якістю теоретичних, методичних та практичних розробок відповідає вимогам пп. 9, 11, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013 р. (зі змінами та доповненнями) Міністерства освіти і науки України, а її автор Зінкевич Олександр Вячеславович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит.

Офіційний опонент:

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри публічних,
корпоративних фінансів та
фінансового посередництва
Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича
Міністерства освіти і науки України

А.В. Жаворонок

